

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๓๙๔/๒๕๕๘

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความปลอดภัยทางชีวภาพ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่มีความเจริญก้าวหน้า และมีการผลิต
สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเพื่อใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การสาธารณสุข
และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมดูแลการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
ในกระบวนการต่าง ๆ และการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ
และที่มีอยู่ภายในประเทศให้เป็นไปอย่างปลอดภัย เหมาะสม และสอดคล้องกับการดำเนินงาน
ในระดับสากล เพื่อการคุ้มครองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ สุขภาพ
ของมนุษย์หรือสัตว์ และการคุ้มครองผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ความปลอดภัยทางชีวภาพ
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความปลอดภัยทางชีวภาพ
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“สิ่งมีชีวิต” หมายความว่า หน่วยทางชีวภาพใด ๆ ที่สามารถโอนย้ายหรือถอดรูปแบบ
สารพันธุกรรมหรือขยายจำนวนได้ด้วยตัวเอง รวมถึงหน่วยทางชีวภาพที่เป็นหมัน ไวรัส และไวรอยด์
“สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม” หมายความว่า สิ่งมีชีวิตที่มีการตัดต่อ ตัดแต่ง ดัดแปลง
หรือเปลี่ยนแปลงสารพันธุกรรมหรือผสมผสานสารพันธุกรรมใหม่ ที่ได้จากวิธีการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
สมัยใหม่หรือวิธีการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่” หมายความว่า

(๑) การใช้เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับสารพันธุกรรม การใช้สารพันธุกรรมลูกผสม
หรือการใส่หรือสอดแทรกสารพันธุกรรมเข้าไปในเซลล์หรือองค์ประกอบของเซลล์โดยตรง
ในสภาวะหลอดทดลอง หรือ

(๒) การหลอมรวมกันของเซลล์นอกวงจรทางอนุกรมวิธาน

ทั้งนี้ กรณีตาม (๑) หรือ (๒) ต้องเป็นการข้ามขอบเขตไปจากการผสมพันธุ์
หรือการหลอมรวมกันตามธรรมชาติ และต้องไม่เป็นวิธีการที่ใช้ในการผสมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์
แบบดั้งเดิม

“ใช้ในสภาพควบคุม” หมายความว่า ทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมไม่ว่าโดยวิธีใดก็ตาม ที่มีการควบคุมการติดต่อหรือสัมผัสกับสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก และให้หมายความรวมถึงการใช้ในกระบวนการผลิตที่มีการควบคุมการติดต่อหรือสัมผัสกับสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย

“ใช้ในภาคสนาม” หมายความว่า ทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในพื้นที่จำกัด ที่มีการจำกัดการติดต่อหรือสัมผัสกับสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก

“ปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ปลดปล่อยสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมให้ติดต่อหรือสัมผัสกับสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก

“บัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า บัญชีแสดงรายชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่สามารถปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมได้

“ผลิต” หมายความว่า ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจำนวนหรือปริมาณมากขึ้น แต่ไม่หมายความรวมถึงการทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมขึ้นใหม่

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักรไม่ว่าจะมีการขนถ่ายหรือเปลี่ยนยานพาหนะในราชอาณาจักรหรือไม่ก็ตาม

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุ หรือสอดแทรก หรือรวมไว้กับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น

“ประเมินความเสี่ยง” หมายความว่า ประเมินความเสี่ยงอันตรายของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ ไม่ว่าอันตรายนั้นจะเกิดขึ้นโดยตรงหรือโดยอ้อม เกิดขึ้นทันทีหรือเกิดตามมาภายหลัง

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม” หมายความว่า ผลิต ใช้ในกระบวนการผลิต ครอบครอง นำเข้า ส่งออก นำผ่าน ใช้ในสภาพควบคุม ใช้ในภาคสนาม ปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม เคลื่อนย้าย ขนส่ง เก็บรักษา บรรจุ และทำลายหรือกำจัด ซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานผู้รับผิดชอบ” หมายความว่า หน่วยงานที่รัฐมนตรีประกาศให้เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ” หมายความว่า รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เป็นยาสำหรับมนุษย์หรือสัตว์ตามที่กฎหมายควบคุมอยู่แล้ว

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้และยกเว้นค่าธรรมเนียม และออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงกับประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพ” ประกอบด้วย

- (๑) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ และผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสิบคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ ด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตร ด้านการสาธารณสุข หรือด้านกฎหมาย อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

ให้เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๒) เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย

หรือหย่อนความสามารถ

(๔) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือซึ่งได้รับแต่งตั้งเพิ่มขึ้นนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

(๓) ให้คำแนะนำและความเห็นแก่รัฐมนตรี รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในการออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

(๕) วินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนคณะกรรมการ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเป็นประธานอนุกรรมการดังกล่าวด้วย

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม รวมทั้งจัดตั้งและพัฒนา ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

(๒) ประสานระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เป็นหน่วยงานกลางในการเผยแพร่และประสานข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมแก่หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ผู้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และประชาชน

(๔) ติดตามการดำเนินงานและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม รวมทั้งเข้าร่วมในการเจรจา ปกป้องหาข้อ และให้ความร่วมมือกับนานาชาติประเทศในการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๒

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดของกระทรวงหรือทบวงในราชการส่วนกลางตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กำหนดขึ้นโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวนบุคลากร ความสัมพันธ์กับภารกิจหลัก และปริมาณงานในความรับผิดชอบเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๖ เมื่อหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดของกระทรวงหรือทบวงในราชการส่วนกลาง มีคำขอต่อคณะกรรมการเพื่อการเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการควบคุมสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาและเสนอความเห็น ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อการออกประกาศตามมาตรา ๑๕ กำหนดให้หน่วยงานนั้นเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรมนั้นได้ โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวนบุคลากร ความสัมพันธ์กับภารกิจหลัก และปริมาณงานในความรับผิดชอบเป็นสำคัญ

หมวด ๓

การควบคุมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

ส่วนที่ ๑

การควบคุมทั่วไป

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนด สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ห้ามผลิตหรือนำเข้า

มาตรา ๑๘ เจ้าของหรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม มีหน้าที่ต้องดูแลการขนส่ง การเคลื่อนย้าย การเก็บรักษา การบรรจุ การปิดผนึก และการจัดทำ เอกสารกำกับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด เว้นแต่กรณี ที่ หน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนดให้ยกเว้นไม่ต้อง ดำเนินการตามมาตรานี้ทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เว้นแต่จะเป็นการปลดปล่อยสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดปลดปล่อยสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรมในเขตอนุรักษ์ เว้นแต่การปลดปล่อยนั้นจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการคุ้มครองและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม หรือเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และได้รับอนุญาตจากหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลพื้นที่เขตอนุรักษ์ตามกฎหมาย ว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดแนวทางหรือมาตรการให้ผู้เป็นต้นเหตุที่ทำให้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมได้ปะปนหรือแพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อมหรือเข้าไปอยู่ในเขตอนุรักษ์ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลพื้นที่เขตอนุรักษ์ต้องปฏิบัติเพื่อหยุดยั้งหรือระงับผลอันเกิดจากการกระทำการโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ อันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือความหลากหลายทางชีวภาพ

ส่วนที่ ๒

สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๒ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ได้มาจากการพัฒนาขึ้นภายในราชอาณาจักรที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ให้แจ้งการครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การแจ้งและการครอบครองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการครอบครองที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดประสงค์จะนำเข้าซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

ในการขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้ขออนุญาตต้องระบุวัตถุประสงค์ของการนำเข้า และข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนดมาพร้อมกับคำขออนุญาตด้วย

ในกรณีที่เป็นการนำเข้าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเพื่อใช้ในสภาพควบคุมหรือใช้ในภาคสนาม ผู้ขออนุญาตนำเข้าต้องแนบสำเนาใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี มาพร้อมกับคำขออนุญาตด้วย

มาตรา ๒๔ ผู้ใดประสงค์จะส่งออกซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

ในการขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้ขออนุญาตต้องแสดงหลักฐานการยินยอมหรือการตอบรับของประเทศผู้นำเข้าพร้อมกับคำขออนุญาตด้วย เว้นแต่ในกรณีที่ประเทศผู้นำเข้านั้นมิได้มีกฎหมายกำหนดห้ามหรือกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเข้าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมไว้

มาตรา ๒๕ ผู้ใดประสงค์จะนำผ่านซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓

การใช้ในสภาพควบคุมและการใช้ในภาคสนาม

มาตรา ๒๖ ผู้ใดประสงค์จะใช้ในสภาพควบคุมซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
ที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตพร้อมรายละเอียดของโครงการ
ต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๒๗ รายละเอียดของโครงการตามมาตรา ๒๖ ให้เป็นไปตามที่หน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) แผนการใช้ในสภาพควบคุม
- (๒) ลักษณะของอาคาร สถานที่ ห้องทดลอง หรือโรงเรือนที่จะใช้เพื่อการใช้
ในสภาพควบคุม
- (๓) แผนการป้องกันการหลุดรอดของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
- (๔) แผนปฏิบัติการฉุกเฉินกรณีมีการหลุดรอดของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
- (๕) แผนการกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมภายหลังเสร็จสิ้นการใช้ในสภาพ
ควบคุมนั้น
- (๖) ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

มาตรา ๒๘ ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมต้องรายงานผลการใช้ในสภาพควบคุม
ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

มาตรา ๒๙ ผู้ใดประสงค์จะใช้ในภาคสนามซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่
ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมที่ได้ผ่านการใช้ในสภาพควบคุมไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศมาแล้ว
ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตพร้อมรายละเอียดของโครงการต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๓๐ รายละเอียดของโครงการตามมาตรา ๒๙ ให้เป็นไปตามที่หน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) แผนการใช้ในภาคสนาม
- (๒) รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่และลักษณะสภาพแวดล้อมโดยรอบ
- (๓) แผนการป้องกันการหลุดรอดของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม
- (๔) แผนปฏิบัติการฉุกเฉินกรณีมีการหลุดรอดของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม

- (๕) แผนการกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมภายหลังเสร็จสิ้นการใช้ในภาคสนามนั้น
 (๖) ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

มาตรา ๓๑ ผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนามต้องรายงานผลการใช้ในภาคสนามให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

มาตรา ๓๒ ใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมและใบอนุญาตใช้ในภาคสนามให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาในการดำเนินโครงการที่เสนอมาร่วมกับคำขอรับใบอนุญาต และให้ใช้ได้เฉพาะกับโครงการตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือใบอนุญาตใช้ในภาคสนามสูญหาย เสียหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ปรากฏแก่หน่วยงานผู้รับผิดชอบในภายหลังว่า การใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามใดอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือมีเหตุปัจจัยภายนอกอื่นอาจทำให้การใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามนั้นมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีอำนาจสั่งให้หยุดการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามนั้นได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยต้องระบุเหตุผลในการมีคำสั่งดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้งด้วย

ในกรณีที่การสั่งตามวรรคหนึ่งมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการดำเนินโครงการใช้ในสภาพควบคุมหรือใช้ในภาคสนามตามที่ได้รับใบอนุญาต ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี อาจร้องขอให้ขยายระยะเวลาในการดำเนินโครงการดังกล่าวต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และเมื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบเห็นสมควรอาจขยายระยะเวลาให้ก็ได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มิมีข้อมูลและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนปรากฏแก่หน่วยงานผู้รับผิดชอบในภายหลังว่า การใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามใดก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์อย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบสั่งให้ยกเลิกการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามนั้น โดยต้องระบุเหตุผลในการมีคำสั่งดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้งด้วย

เมื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้มีคำสั่งยกเลิกการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี ทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด และให้ถือว่าอายุใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือใบอนุญาตใช้ในภาคสนามนั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มิมีคำสั่งให้ยกเลิกการใช้นั้น

มาตรา ๓๖ ภายหลังเสร็จสิ้นการใช้ในสภาพควบคุมแล้วและผู้รับใบอนุญาตไม่ประสงค์จะใช้ในภาคสนามต่อไปอีก หรือภายหลังเสร็จสิ้นการใช้ในภาคสนามแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี ทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นตามแผนการกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมภายหลังเสร็จสิ้นการใช้ตามที่เสนอไว้ตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๓๐ และให้แจ้งการดำเนินการดังกล่าวต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันเสร็จสิ้นการทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับกรณีและผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี ซึ่งประสงค์จะเลิกการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามก่อนสิ้นสุดระยะเวลาในการดำเนินโครงการตามที่ได้รับใบอนุญาตด้วย

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี ไม่ประสงค์จะทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตามมาตรา ๓๖ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งการครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ โดยระบุเหตุผลและวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในระหว่างการครอบครองนั้นด้วยการแจ้งและการครอบครองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการครอบครองที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม แล้วแต่กรณี ใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในสภาพควบคุมหรือในภาคสนาม ในลักษณะที่แตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุมหรือผู้รับใบอนุญาตใช้ในภาคสนามผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ยังคงอยู่ในสถานที่ใช้ในสภาพควบคุมหรือสถานที่ใช้ในภาคสนาม หรือที่ยังคงอยู่ในความครอบครองนั้น โดยให้ผู้รับใบอนุญาตผู้นั้นเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

ส่วนที่ ๔

การขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๐ ผู้ใดประสงค์จะขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ผ่านการใช้ในสภาพควบคุมและการใช้ในภาคสนามตามบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ แล้ว ให้ยื่นคำขอขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมและเสนอรายงานประเมินความเสี่ยงต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ การยื่นคำขอขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมและการเสนอรายงานประเมินความเสี่ยงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๔๑ เมื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้รับคำขอขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม และรายงานประเมินความเสี่ยงที่ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบเสนอรายงาน ประเมินความเสี่ยงดังกล่าวต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการซึ่งรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบแต่งตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความขอ เพื่อให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาให้ความเห็น

คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกรรมการจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

ให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานผู้รับผิดชอบแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบนั้นเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการได้ตามสมควร

มาตรา ๔๒ การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้กระทำไปแล้วเสร็จ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานประเมินความเสี่ยงจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการแจ้งผลการพิจารณา ต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ในรายงานประเมินความเสี่ยงแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมจัดทำให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด และเสนอรายงาน สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นนั้นต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบภายในระยะเวลาที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กำหนด

มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบพิจารณาจัดทำประกาศการขึ้นบัญชีปลดปล่อย สู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม โดยให้นำความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ตามมาตรา ๔๒ และผลการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๔๓ ไปประกอบการพิจารณาด้วย

ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศการขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ในราชกิจจานุเบกษา โดยให้แนบรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๔๓ ไว้ท้ายประกาศด้วย

ในกรณีที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีคำสั่งไม่ขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรมตามคำขอ ให้แจ้งคำสั่งและระบุเหตุผลในการมีคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย

ส่วนที่ ๕

สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๕ ผู้ใดประสงค์จะผลิต ใช้ในกระบวนการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ให้แจ้งต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

มาตรา ๔๖ สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมใดที่ได้มีการประกาศการขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมแล้ว หากต่อมามีข้อมูลและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนว่าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นไม่ปลอดภัยและก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบยกเลิกสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นออกจากบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม และให้ประกาศการยกเลิกนั้นในราชกิจจานุเบกษา ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลการยกเลิกนั้นให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ประกาศยกเลิกสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมออกจากบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อยู่ในความครอบครองของตน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

ในกรณีที่ผู้ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมิได้ดำเนินการตามวรรคสอง ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น โดยให้ผู้ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

หมวด ๔

การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๗ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่แก้ไขหรือปฏิบัติตามหนังสือแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

มาตรา ๔๘ หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่า

ผู้รับใบอนุญาต

(๑) ฝ่าฝืนคำสั่งให้หยุดการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามตามมาตรา ๓๔ หรือคำสั่งให้ยกเลิกการใช้ตามมาตรา ๓๕

(๒) ฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง

(๓) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และการฝ่าฝืนหรือการไม่ปฏิบัติตามนั้นก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์

(๔) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๙ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือ
แจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติหมวด ๔ การแจ้ง ตามกฎหมายว่าด้วย
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๔๘ ให้ผู้ถูกสั่งเพิกถอน
ใบอนุญาตทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อยู่ในความครอบครองตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้น
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด

ในกรณีที่ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมิได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้น โดยให้ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต
เป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

หมวด ๕ การอุทธรณ์

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด
ดังต่อไปนี้ ให้ผู้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งนั้น

- (๑) คำสั่งไม่รับแจ้งตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๕
 - (๒) คำสั่งไม่อนุญาตตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕
 - (๓) คำสั่งไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๙
 - (๔) คำสั่งไม่ออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓
 - (๕) คำสั่งให้หยุดการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนาม หรือคำสั่งให้แก้ไข
เพิ่มเติมเงื่อนไขการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามตามมาตรา ๓๔
 - (๖) คำสั่งให้ยกเลิกการใช้ในสภาพควบคุมหรือการใช้ในภาคสนามตามมาตรา ๓๕
 - (๗) คำสั่งไม่ขึ้นบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๔ วรรคสาม
 - (๘) คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง
 - (๙) คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๔๘
- คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๖ ความรับผิดทางแพ่งและการชดเชยค่าเสียหาย

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่สุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์
หรือมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ความหลากหลายทางชีวภาพ อันเป็นผลมาจากการประกอบกิจกรรม
เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้
ผู้ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน

เพื่อความปลอดภัยที่เกิดขึ้น เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ได้รับความเสียหายเอง ผู้ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรมนั้นไม่ต้องรับผิดชอบ

หมวด ๗
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในพื้นที่ อาคาร หรือสถานที่ของผู้ได้รับอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต หรือผู้แจ้งการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบการดำเนินการ เอกสารหลักฐาน หรืออุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรม รวมทั้งการกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดในใบอนุญาต

(๒) ค้นสถานที่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ

(๓) ค้นยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) เก็บตัวอย่างสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรมในจำนวนพอสมควร เพื่อนำไปตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

(๕) กัก ยึด หรืออายัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม ภาชนะบรรจุสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นสิ่งมีชีวิต ดัดแปลงพันธุกรรม รายงานหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(๖) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐส่งเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๗) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อได้เข้าไปและทำการตรวจสอบตาม (๑) หรือค้นตาม (๒) แล้ว ถ้ายังดำเนินการ ไม่เสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

ให้คณะกรรมการมีอำนาจระเบียบในการปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต หรือผู้แจ้งการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องหรืออยู่ในสถานที่นั้นอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๕๔ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทำลายหรือกำจัด หรือดำเนินการทำลายหรือกำจัดสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้กัก ยึด หรืออายัดไว้ตามมาตรา ๕๓ (๕) หรือจัดการอย่างอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

มาตรา ๕๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้รับอนุญาต ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง
บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ เจ้าของหรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

ในกรณีที่สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตามวรรคหนึ่ง เป็นสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๓ ผู้ใดใช้ในสภาพควบคุมซึ่งสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่อยู่ในบัญชีปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากเป็นการใช้ในกระบวนการผลิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๖๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๐ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๑ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๖ (๑) (๒) และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๖ (๓) ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๕ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๓ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หรือบุคคลใด

ที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่ต้องขออนุญาต หรือต้องขอรับใบอนุญาต หรือต้องแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบ กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นต่อไป ให้มายื่นคำขอรับอนุญาต หรือคำขอรับใบอนุญาต หรือแจ้งต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับอนุญาต หรือคำขอรับใบอนุญาต หรือแจ้งต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบแล้ว ให้ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาต หรือการไม่ออกใบอนุญาต

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ร่าง พรบ.ที่เสนอ ครม.
พิจารณาเมื่อวันที่ 24 พ.ย. 58

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) คำขอ	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตใช้ในสภาพควบคุม	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตใช้ในภาคสนาม	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท

ร่าง พรบ.ที่เสนอ กรม.
พิจารณาเมื่อวันที่ 24 พ.ย. 58